

ENTREVISTA A Gregori Vizcaino Plana 33
 Director de l'Ascensió, Fires i Festes de Granollers
 per Antònia Castelló
**"Hem d'entendre l'Ascensió com
 un estat d'ànim"**

TRIBUNA Plana 6
**Rere la censura a
 Scurati**
 Alba Sidera. Periodista

SOM 10 MILIONS Plana 8
**El Sant Jordi de
 Cuyàs**
 Teresa Márquez. Periodista

DIARI INDEPENDENT, CATALÀ, COMARCAL I DEMOCRÀTIC

EL PUNT AVUI+

Alt Pirineu · Barcelona · Camp de Tarragona · Catalunya Central · Lleida · Penedès · Terres de l'Ebre
DIMARTS · 23 d'abril del 2024. Any XLIX. Núm. 16787 - AVUI / Any XLVI. Núm. 15657 - EL PUNT · **1,70€**

Sant Jordi 2024

Al servei de la gent i dels llibres

**Visitem deu biblioteques públiques de tot Catalunya per
 comprovar la varietat i el dinamisme d'aquests equipaments**

Planes 10 a 26

Planes 34-36

Carles Puigdemont. Cap de llista de Junts+Puigdemont per Catalunya

**"La repressió judicial ha
 fet mal i ens ha desunit,
 però està condemnada"**

Plana 32

**Veïns de la
 Barceloneta
 recelen de les
 afectacions de
 la copa Amèrica**

Temem problemes al
 barri pel que fa a
 habitatge i mobilitat

L'ESPORTIU

**Aitana Bonmatí
 guanya el premi
 Laureus a
 la millor
 esportista
 del món**

Biblioteques vives i imprescindibles

■ Els grans equipaments d'accés lliure a la lectura viuen en una renovació constant i incrementen el nombre de visitants. Només les municipals de Barcelona en van rebre 16,6 milions el 2023

Carina Filella Ciurana

Barcelona

Com el petit pot de confitura que guarda un tresor gastronòmic, la biblioteca conserva la lletra impresa i la posa al servei de tots. Les biblioteques del país (actualment no hi ha cap capital de comarca sense biblioteca, i totes les ciutats de més de 30.000 habitants en tenen almenys una) són els grans temples d'accés lliure a la lectura, i per això en aquesta edició del dia de Sant Jordi els dediquem aquestes planes especials. Més enllà de la seva missió primigènica del préstec de llibres, la majoria d'equipaments despleguen un intens programa d'activitats: clubs de lectura, conferències, hores del conte, tallers..., que les converteixen en un imprescindible punt de dinamització cultural i en

un cau de promoció de la lectura i de foment de l'hàbit lector. En renovació constant i adaptant-se a la realitat d'un món cada cop més virtual, la seva capacitat d'atracció d'usuaris va en augment. Només les de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona (formada per 233 biblioteques i 12 bibliobusos que donen servei a 233 municipis) reben cada dia la visita de 64.440 persones, que s'emporten 42.923 documents. Durant el 2023, aquests equipaments municipals van tenir un total de 16,6 milions de visitants, un 24% més que l'any anterior, i van fer 11.870.829 préstecs, un 10% més que l'any anterior. I tot això, sense comptar la dimensió virtual de les biblioteques; a la xarxa barcelonina, per exemple, els usuaris descarreguen cada dia 3.660 documents de la plataforma de préstec bibliodigital. ■

Amb nom de dona

Les escriptores, bibliotecàries, periodistes o activistes Ana M. Moix, Rosa M. Arquimbau, Carmen Laforet, Aurora Díaz Plaja, M. Àngels Rivas i Maria Sánchez són les icones femenines que a partir d'enguany donen nom a sis biblioteques de la Xarxa de Barcelona que fins ara portaven el nom del barri. El canvi està promogut per la xarxa, la regidoria de Cultura i Indústries Creatives.

La biblioteca Fort Pienc de Barcelona ja duu el nom d'Anna M. Moix ■ EL PUNT AVUI

Les recomanacions de les bibliotecàries

■ Als directors de les deu biblioteques –nou dones i un home– que hem triat com a exemple de la vitalitat del sector, i que poden veure en les planes següents, els hem demanat tres recomanacions literàries: un clàssic, una novetat i el llibre de la seva vida.

¿Com torna a ser el que ha deixat de ser?
Intentareu refer l'espill romput.

Vicent Andrés Estellés

www.iei.cat

INSTITUT
ESTUDIS
ILERDENS

Diputació de Lleida
La força dels municipis

El Guggenheim de la Verneda

■ La biblioteca Gabriel García Márquez rep al voltant de 1.700 usuaris diaris i, els dissabtes, més

■ Neus Castellano, la directora, afirma que “en aquesta professió, t’han d’agradar la gent i els llibres”

■ L’especialització de la biblioteca és la literatura llatinoamericana i, en especial, l’obra del premi Nobel

Lluís Lloret

Barcelona

Neus Castellano, valenciana de Xàtiva, és la directora de la que encara regna com la millor biblioteca del món, la Gabriel García Márquez de Barcelona. Té la particularitat de ser l’únic edifici públic de Barcelona construït només amb fusta, entre molts altres espais dissenyats de cara als usuaris. Castellano és de tracte agradable i proper, segura però gens prepotent, molt llegida i amb bona memòria pels noms.

A la García Márquez, que “al barri anomenen amb simpatia el Guggenheim de la Verneda”, comenta Castellano, hi treballen quinze persones, tot i que aviat han de ser alguns més. Reben uns 1.700 usuaris al dia d’uns 55.000 de potencials sumant tres barris: Sant Martí, la Verneda i la Pau. “Els dissabtes, però, ens poden visitar més de dues mil persones, és el moment del turisme interior del país.”

“Quan algú em diu «ai, tu que treballes en una biblioteca, deus de llegir molt, oi?», m’agafen ganes d’arrencar-los el cap... Em sento com un diàbolic en una pastisseria, perquè no puc llegir! No em queda temps. Passa per davant meu tot i no m’ho puc menjar.” També se sent una mica cansada de tantes atencions “interessades”, pel fet de ser una biblioteca de concepte i arquitectura capdavanters, però també pel nom que porta, que l’ha convertit en una mena de centre mundial per als fans de l’autor colombià. “Gabo [Gabriel García Márquez] és el mort més viu que he vist mai”, afirma Castellano.

“Jo havia estudiat història medieval i vaig entrar en biblioteconomia enganyada, pensant que em passaria el dia llegint. I res, és tot tècnica. Vaig abandonar l’ensenyament i la investigació, que és el que fa un historiador, i em vaig abocar a la biblioteconomia.”

Fa 23 anys que treballa en una biblioteca pública. “Quan t’adones que pots encomanar l’entusiasme per un llibre, és magnífic. Però ara faig més gestió que atenció al públic, que m’agrada més. Per dedicar-te a això, t’ha d’agradar la gent. I els llibres.”

Sobre la bona iniciativa i la important aposta de futur que va ser crear una biblioteca com aquesta en aquest barri, opina que “això forma part del pla de biblioteques que es va signar el 1998, que es va renovar el 2010 i es tornarà a renovar el 2030”. “El primer pla posava l’accent a construir moltes biblioteques i arribar a les 40 a l’àrea metropolitana, el segon, a normalitzar

Neus Castellano en una de les sales de la Gabriel García Márquez ■ ORIOL DURAN

els serveis, i ara ens centrem més en la participació de l’usuari.”

Tenen més de 40.000 llibres, però algú ha criticat que no en són prou perquè, per exemple, hi ha prestatgeries baixes que ofereixen més confort visual, però es perd espai per a llibres. “Aquests números s’han de llegir en clau de xarxa i no de biblioteca concreta. Aquesta biblioteca és diferent a les altres en el que s’anomena el tercer espai, que ha de ser confortable, ni com a casa ni com a la feina, un híbrid, amb mobles informals i més camp visual. No tenim, només, els 40.000 llibres que ens caben en sala més els 10.000 que tenim en dipòsit, tenim dos milions i mig de documents al nostre abast, de les 40 biblioteques de la ciutat, més un sistema de préstec interbibliotecari, diari.”

Per què es va triar el nom del premi Nobel colombià Gabriel García Márquez? “Totes les biblioteques de Barcelona tenim la mateixa mena de llibres, però cadascuna té

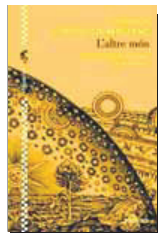
una petita especialització. Per exemple la Rodoreda té poesia, el Carmel té novel·la barcelonina... La nostra especialització està vinculada al nom. Quan Gabriel García Márquez va morir, el 2014, en un plenari municipal es va decidir donar-li la medalla de la ciutat, perquè va viure a Barcelona entre el 1967 i el 1974 i, de fet, la família encara hi té un pis. Quan la vídua i els fills van venir a recollir la medalla es va decidir, també en plenari, que la pròxima biblioteca que s’obris duria el seu nom.”

En l’apartat de curiositats, els han demanat “fer un casament a la biblioteca, tancar-la i fer un càtering al jardí i que oficiï el casament un bibliotecari”. També “posar la biblioteca de marc per a un anunci de cotxes de luxe Bentley, entre d’altres peticions”. “A tot hem dit que no perquè som un servei públic i no som aquí per guanyar diners. Em va saber greu dir que no al casament, perquè m’hauria agradat casar a algú, o poder tocar un Bentley, però no estem aquí per a això”. ■

Les recomanacions

L’altre món

- Autor: Savinien de Cyrano de Bergerac
- Editorial: Adesiara
- Traductor: Martí de Riquer i Jordi Raventós

■ “És un autor que va existir, no només com a personatge literari, en el segle XVII. S’inventa un paio que viatja al Sol i a la Lluna; no només explica com hi arriba, tècnicament, sinó que descriu les societats que hi troba, que són molt avançades, amb gent que canvia de sexe quan li convé, per exemple.”

Qui de casa se’n va

- Autor: Toni Cucarella
- Editorial: Amsterdam

■ “De novetat recomano aquest títol perquè, per fi, Toni Cucarella, per mi un dels millors escriptors contemporanis en català, ha tornat a la literatura amb una novel·la en què mostra tot el seu domini del llenguatge, de la cultura popular, de l’oralitat... És una alegria poder-lo tornar a llegir, després de deu anys esperant que publiqués un nou llibre.”

Històries de la mà esquerra

- Autor: Jesús Moncada
- Editorial: Club Editor (edició més recent)

■ “No es pot tenir un llibre de la teva vida! Entre tants centenars i milers de llegits, és impossible dir-ne només un... Sí que hi ha llibres als quals tornes, com ara als contes de Jesús Moncada, perquè sé que em posaran de bon humor quan estic molt cansada o he tingut un mal dia; llegir un conte de Moncada sempre em reconforta i anima.”

Una càpsula del temps

David Domènech fa més de vint anys que és bibliotecari de l'Arús, inaugurada el 1895

Del tot única, està especialitzada en maçoneria, moviment obrer, anarquisme i Sherlock Holmes

“És un temple laic consagrat a la llibertat”, diu Domènech, que trenca tòpics tronats de la seva professió

María Palau

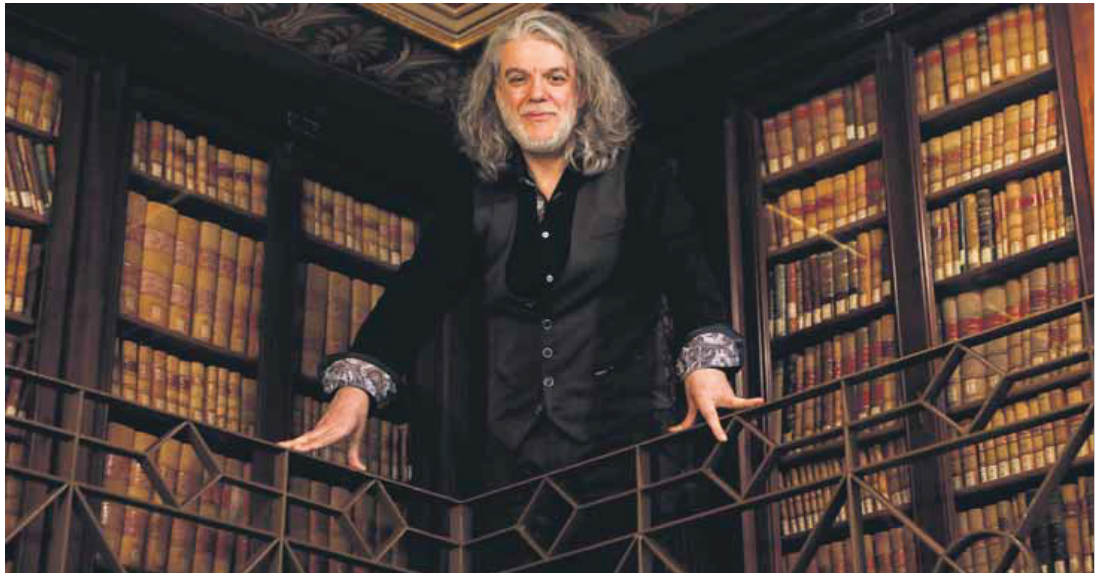
Barcelona

David Domènech fa gairebé tres dècades que treballa de bibliotecari i més de dues a la biblioteca Arús de Barcelona. Barceloní de 54 anys, trenca del tot els tronats (i tan falsos) tòpics que encara s'associen a la seva professió, en què, això sí, les dones continuen sent majoria. “Ells s'ho perden.” Doncs que els ignorants s'imaginin amb monyo. Domènech se'n podria fer un de ben bonic amb la seva melena estil Kurt Cobain. Sempre va amb armilla, “a joc amb el mobiliari”, bromeja mentre es passeja per les estances d'aquesta biblioteca que es va inaugurar el 24 de març del 1895 i en què s'han preservat un munt d'elements originals.

A la sala d'exposicions, gairebé tots. A la sala de lectura, per exemple les cadires on s'havien assegut Jacint Verdaguer, Joan Maragall, Lluís Domènech i Montaner, el Noi del Sucre o Eugeni d'Ors, així com la galeria de noms i de retrats de figures de totes les àrees del coneixement que decora la part alta: científics (Servet, Darwin), líders religiosos (Mahoma, Moisès), filòsofs (Averrois, Confucí), pintors (Rusniol), músics (Mozart)... I, al capdamunt de l'escala d'honor, l'Estàtua de la Llibertat que van crear els escultors Manuel Fuxà i Odoardo Luis Razzauti nou anys després de la de Nova York.

“La biblioteca Arús és un temple laic consagrat a la llibertat”, exclama Domènech. Va ser fundada per voluntat de Rossend Arús, “flantrop, home de teatre, lliurepensador i activista polític”. I maçó, d'aquí que se la coneix com la biblioteca maçona, cosa que és veritat però no és només això. En una de les prestatgeries que havien pertangut a Arús, hi llegim un dels lemes que van regir la seva vida: *Com més il·lustració té un poble, més lluny està de l'absolutisme*.

Arús, que va morir amb 47 anys, va confiar als seus marmessors l'obertura d'aquest equipament a la seva casa del passeig de Sant Joan. Va néixer com a biblioteca general “amb l'objectiu de formar tots els ciutadans sense distinció de sexe, classe social o edat. No és, com se sol dir, la primera biblioteca pública que va obrir a Barcelona, però sí la primera biblioteca pública moderna, impregnada dels ideals dels sectors més progressistes de la segona meitat del XIX”. I la primera biblioteca pública reeixida. Va sobreviure al franquisme, si bé durant aquells temps de foscor va estar tancada 28 anys. “No la va fer tancar el rè-

David Domènech: darrere d'una biblioteca singular també hi ha bibliotecaris singulars ■ ORIOL DURAN

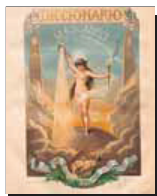
Les recomanacions

Diccionario enciclopédico de la masonería

■ **Director:**
Rossend Arús

■ **Editorial:** Habana
La Propaganda Literaria

■ “Llibre cabdal dels estudis maçònics del segle XIX. Un dels més demanats, també per historiadors de la religió o de la simbologia en general. Ja es fa ressò de l'exegesi bíblica que qüestionava l'autoria única de Moisès del Pentateuc.”

El moviment obrer a Mallorca

■ **Autor:** Pere Gabriel

■ **Editorial:**
Edicions Documenta Balear

■ “De novetat, trio la segona edició augmentada d'una obra que el catedràtic emèrit d'història contemporània i professor honorari de la UAB Pere Gabriel, que és vocal secretari del patronat de l'Arús, va publicar fa 50 anys.”

Les nits de Pitarra

■ **Autor:** David Domènech

■ **Editorial:** Àmbit

■ “El llibre de la meva vida el vaig publicar el 2019 després de set anys de recerca. A la mítica rerebotiga de la rellotgeria del dramaturg Frederic Soler s'hi van reunir els membres més progressistes de la Renaixença, entre els quals els artífexs de l'Arús: el mateix Rossend Arús, Valentí Almirall, Josep M. Vallès i Ribot, Conrad Roure, Eduard Vidal...”

gim —una altra idea falsa que es diu—, sinó que va ser la junta de la biblioteca la que ho va decidir per evitar que fos saquejada o fins i tot destruïda”, explica Domènech.

L'Arús és propietat del poble de Barcelona i de gestió mixta, amb un patronat en què són majoria els representants de la societat civil i minoria els de l'Ajuntament. A la sala d'exposicions llueix l'escriptura de fundació davant de notari en què els seus artífexs es van ben preocupar de “blindar-la d'interferències foranes”. No forma part de la xarxa de biblioteques públiques i el camí

lliure que transita és el d'una biblioteca de recerca especialitzada en, maçoneria a part, moviment obrer, anarquisme i l'univers de Sherlock Holmes. El 1895 va obrir amb 26.000 volums (6.000 de la biblioteca personal d'Arús) i actualment n'atresora més de 80.000. Els principals usuaris són investigadors, però els estudiants també hi tenen un lloc i la ciutadania en general pot iniciar-se a través de les activitats divulgatives que s'organitzen, incloent les visites guiades que es fan cada setmana.

Domènech fa equip amb els tam-

bé bibliotecaris Marc Gordi i Yulia Mélnik i amb la resta de treballadores, Anna Martínez i Ana Grau. També n'és, de bibliotecària, la directora gerent, Maribel Giner. És un apassionat de la seva feina. “No som zeladors de documents, sinó facilitadors de documents. En una societat ofegada per la informació i massa sovint immobilitzada per dades estèrils, contribuïm a l'avenç del coneixement”, sosté. Ell va triar aquesta professió “per fugir del soroll i del vertigen de la nostra època”. L'Arús és, sens dubte, una càpsula del temps lliure d'ansietat. ■

Amb vocació de servei públic

■ La biblioteca La Bòbila es va inaugurar el 1999 partint d'un projecte proposat per Jordi Canal

■ Tenen un fons de 56.000 llibres, un 38% dels quals són de la seva especialització, el gènere criminal

■ Ilumi Ramos, la directora, llegeix cinc llibres cada setmana gràcies als llargs trajectes diaris de ferrocarril

Lluís Lloret

L'Hospitalet de Llobregat

Ilumi Ramos (Barcelona, 1967) és la directora de la biblioteca La Bòbila, de l'Hospitalet de Llobregat, que té vuit treballadors. El savi del gènere, Jordi Canal, va ser l'ideòleg, impulsor i pare d'aquesta biblioteca i de la seva especialització, novel·la negra i policíaca. Ilumi Ramos és una digna successora en la direcció que, al llarg de la conversa, esmenta Canal diverses vegades elogiant el seu mestratge.

“Quan Jordi Canal va guanyar l'oposició amb el seu projecte, algú va dir que era un barri socialment complicat i que potser no era la millor temàtica, no fos cas que es donessin idees!”, confessa rient. El cert, però, és que fan “molta feina comunitària col·laborant amb les entitats del barri”.

“És una biblioteca una mica complicada, perquè som a la frontera. Aquesta part de la plaça és l'Hospitalet i l'altra banda ja és Esplugues... Nosaltres donem servei a les dues localitats i tres barris: Pubilla Casas i Can Serra, de l'Hospitalet, i Can Vidalet, d'Esplugues. En total, 56.000 persones. Tenim una mitjana de 500 usuaris diaris. Ens acostem a 56.000 volums, el 38% dels quals són gènere negre i policíac. Estem per sota del que es recomana, que és un llibre i mig per persona. Tot i això, ens diuen que tenim massa llibres i que n'hem de buidar i de vegades ho fem, però tenim el fons especialitzat i d'aquest sí que fem molt poca esporgada... De fet, som de les poques biblioteques que no només acceptem donatius, sinó que ens encanten. Si no fos per les donacions de particulars, només tindríem llibres del 1999 ençà, que és quan es va inaugurar i, en canvi, tenim edicions dels anys cinquanta”, detalla Ramos.

La directora va estudiar filologia clàssica i a casa seva sempre han estat molt lectors. “Vaig començar a treballar en biblioteques l'any 2000, encara fent la carrera, perquè fins i tot el BUP el vaig estudiar treballant. Vaig estar 18 anys d'auxiliar. Després de treballar dos anys i mig a la biblioteca de Vallirana, vaig poder tornar a La Bòbila com a directora, un cop el Jordi es va jubilar. Ara ja fa tres anys.”

Abans d'entrar a treballar a La Bòbila llegia de tot, també clàssics del gènere, però de mica en mica la va picar el cuc i ara, a més, té l'obligació agradosa d'estar al dia perquè és qui s'encarrega de les compres. Li agrada més la novel·la negra que la policíaca. “No m'interessa qui ha matat a qui, m'interessa més per

Ilumi Ramos, a la sala que a la biblioteca La Bòbila dediquen al fons de gènere negre i policíac, amb més de 21.000 títols ■ ORIOL DURAN

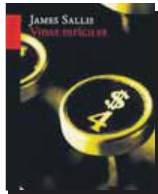
Les recomanacions

Vidas difícils

■ **Autor:**
James Sallis

■ **Editorial:**
Poliedro

■ **Traductor:**
Alberto de Satrústegui

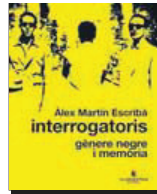

■ “Com a llibre clàssic, he optat per un assaig breu dedicat a tres autors de gènere: Jim Thompson, David Goodies i Chester Himes. És un llibre que, per poc que t'agradi la novel·la negra, et fa venir ganes de llegir aquests autors.”

Interrogatoris

■ **Autor:** Àlex Martín Escrivà

■ **Editorial:** Clandestina

■ “Hi ha novetats de novel·les interessants, de gènere, però penso que cal reforçar un llibre com aquest, en què Àlex Martín ofereix la transcripció de llargues entrevistes a onze especialistes i autors internacionals de gènere; és un llibre essencial que t'obre la gana per llegir i conèixer molts més autors.”

Una lectora poliamorosa

■ “És molt difícil, això que em demanes. En literatura em defineixo com a poliamorosa: soc incapaç de dir que un llibre, un de sol, és el llibre de la meua vida, perquè me n'agraden molts, depenent de l'edat canvies de gust i amb els anys en vas descobrint encara molts més. Ho sento, per a mi és impossible citar un sol títol...”

què ho ha fet i l'entorn social que hi pugui haver.” Llegeix quatre o cinc llibres cada setmana perquè té “la sort de viure a Sant Andreu” i cada dia, entre anar i tornar, disposa d'una hora i mitja de ferrocarril que aprofita per llegir.

Ramos és molt responsable amb el càrrec, està al dia de novetats i de clàssics, a més de les moltes altres funcions que pot fer una biblioteca en un barri complicat. “El que tenim els bibliotecaris és vocació de servei públic”, afirma.

Gratant una mica, tot i la seva simpatia natural, surt el seu vesant més crític. “Editorials que fan bandera de publicar en català haurien de publicar textos més bons o, com a mínim, bons; aquesta és la manera de tenir cura de la llengua, no omplir el mercat de títols.”

Gràcies a l'especialització, els arriben usuaris molt diversos. “Ve gent de tot arreu, però jo poso al mateix nivell uns professors universitaris de França que van venir a fer un estudi d'una part del fons

que l'usuari que t'agraeix una recomanació i te'n demana més.”

Com a anècdota, explica que una amiga, directora d'una biblioteca de Sant Joan Despí, anava en autobús i el conductor li va començar que anava a una biblioteca de l'Hospitalet on li recomanaven novel·les negres i hi estava molt enganxat. “I qui les hi recomanava era jo i em va fer il·lusió, perquè demostra que estableixes unes relacions amb els usuaris més fortes del que podria semblar”, conclou. ■

Quan la 'biblio' és un refugi

■ En un barri amb mancances com el de Sant Roc de Badalona, la biblioteca hi té un paper fonamental

■ L'equipament disposa d'un fons de flamenc consultat de manera constant per Rosalía en els seus inicis

■ "Hi ha usuaris que diria que els he vist cada dia en els quinze anys que fa que hi treballo!", diu la directora

Guillem Vidal

Badalona

La Biblioteca de Sant Roc, a Badalona, està situada damunt d'un mercat i, entre les seves particularitats, destaca un fons documental especialitzat en l'art del flamenc que té al voltant de dos milers de documents i que, segons ha comentat ella mateixa en alguna ocasió, va ser consultat insistentment per Rosalía en els seus inicis. Impulsada en col·laboració de la Tertúlia Flamenca de Badalona, la *flamencoteca* és a molt pocs metres d'on va néixer El Yiyo, un *bailaor* del barri amb volada internacional, i molt a prop, també, del pont de l'autopista, on, fa tot just poques setmanes, Teo Vázquez dedicava un mural a la cantant Cathy Claret, remarcant així els vincles d'aquesta manifestació artística i Badalona, terra de *peñas* i *hermandades* on va créixer Miguel Poveda i on va morir Camarón.

Eva Bagán, directora de la Biblioteca de Sant Roc, ens atén a l'entrada amb els llibres que li hem demanat que ens recomanés, la major part dels quals són infantils o juvenils. "Per estar al capdavant d'una biblioteca cal tenir, sobretot, vocació de servei públic i, evidentment, t'ha d'agradar molt llegir", indica. "És una feina totalment enriquidora, perquè, treballant-hi, d'alguna manera, satisfàs les necessitats formatives, informatives i culturals de moltíssima gent." Explica, sobre la *flamencoteca*, amb llibres, revistes, enciclopèdies, discos i vídeos que abasten aquest art des dels seus orígens fins avui, que cada any una part del pressupost es dedica a ampliar-la i que aquest fons conviu amb un altre que prové de la Casa Àsia i que és de gran utilitat per als

Eva Bagán, fa uns dies, a la Biblioteca de Sant Roc, a Badalona ■ ORIOL DURAN

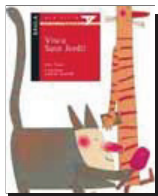
pakistanesos i xinesos que s'han instal·lat a viure al barri en els últims anys. "La funció que pot tenir una biblioteca en un barri com Sant Roc, amb moltes mancances de caire social i econòmic, és molt important", defensa Bagán, que, en aquest sentit, destaca el pressupost que dedica al material per a l'aprenentatge de llengües. "Hem de ser un element clau per lluitar contra aquests desequilibris."

Eva Bagán, a la Biblioteca de Sant Roc, fa poc més de quinze anys que hi treballa i assegura que, durant aquests anys, en el cas d'alguns usuaris, rarament hi ha hagut un dia que no l'hagin trepitjat. "Hi ha persones que diria que les he vist cada dia! Per a molta gent la biblioteca és també un refugi i, per això, sé que, amb la pandèmia, com que no podien gaudir-ne, hi va haver un munt de persones que van patir de valent..." ■

Les recomanacions

Visca Sant Jordi!

■ **Autora:** Lola Casas
■ **Editorial:** Edicions Baula

■ "És un recull de poesia d'una mestra de primària ja jubilada, amb unes il·lustracions precioses de Carme Queralt. Prescriure poesia, sobretot en les primeres etapes de la infància, és molt necessari."

Frankenstein

■ **Autora:** Mary Shelley
■ **Editorial:** Biblioteca Teide
■ **Traductors:** Salvador Martí i Joan Baptista Fortuny

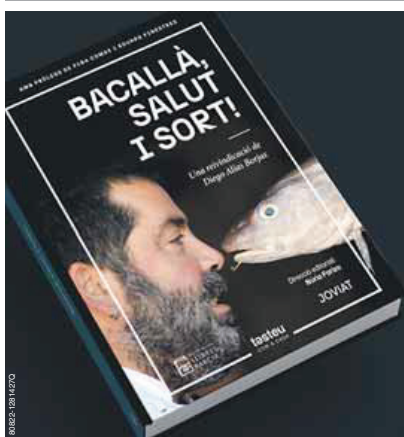
■ "És una història profunda i molt actual sobre les implicacions ètiques del poder i la creació. La vaig llegir amb 20 anys i em va encantar!"

Contes de casa

■ **Autor:** Salvador Comelles
■ **Editorial:** Barcanova

■ "Són relats curts per a lectors a partir dels set anys i amb elements que tots tenim a casa, com un ratolí d'ordinador, un armari o un retolador. Em semblen històries molt originals i superdivertides."

UN LLIBRE IDEAL PER ALS AMANTS DE LA CUINA DEL BACALLÀ, TAN ARRELADA A CASA NOSTRA.

De la mà de Diego Alías, de Ca l'Amador, cuiner fill d'una família de bacallaners, ens acostarem a aquest peix singular, procedent dels mars del nord, ben present a la nostra dieta i que forma part de la tradició gastronòmica i cultural catalana.

El podeu adquirir també en línia a:

LIBRES PARCIR

Entre les persones que el comprin fins al 30 d'abril de 2024, SORTEJAREM UN ÀPAT PER A DUES PERSONES AL RESTAURANT CA L'AMADOR, de Josa del Cadí (Alt Urgell).

Ca l'Amador
Josa del Cadí

Un centre cultural de 175 anys

La biblioteca pública de Girona Carles Rahola ha celebrat el 175è aniversari amb un ampli programa

“Avui en dia, les biblioteques són centres culturals i espais de relació”, diu la directora, Maria Àngels Prat

La Rahola té 250.000 documents, inclosa una Bíblia del segle XIII, però també una sala per escoltar vinils

Xavier Castellón

Girona

La biblioteca pública de Girona Carles Rahola té una llarga història que comença el 1848, a l'edifici de l'Institut Vell, al carrer de la Força, a tocar del call jueu i de la catedral. Fruit de la desamortització de Mendizábal, va néixer amb els fons de diferents monestirs, sobretot el de Sant Feliu de Guíxols, i uns 4.500 volums inicials. Recentment, entre el setembre del 2023 i el gener passat, la biblioteca gironina ha celebrat el 175è aniversari, al modern edifici que ocupa des de final del 2014 –quan també va adoptar el nom de Carles Rahola, intel·lectual afusellat el 1939 pels franquistes– al carrer Emili Grahit, a l'Eixample gironí: 7.000 metres quadrats de superfície útil que la converteixen en la biblioteca pública més gran de Catalunya, amb un fons d'aproximadament 250.000 documents. Entre la seu original i l'actual, la biblioteca va passar sis dècades (1951-2011) a l'antic hospici i actual Casa de Cultura de Girona.

Maria Àngels Prat Masferrer (Arbúcies, 1960) és la directora de la Carles Rahola des de principi del 2022, i no li queda molt en el càrrec perquè es jubilarà l'any vinent, després d'haver estat treballant –i estudiant, sempre estudiant– des dels 14 anys, tant a l'empresa privada com a l'administració pública. “Vaig estudiar història i m'interessava especialment l'arxivística, però també vaig fer empresarials”, explica, conscient que aquest doble perfil és força adient per al càrrec que ara ocupa: “Tenir una visió empresarial és imprescindible. Aquí fem molta gestió, tant pel que fa a l'edifici com al personal i el fons, perquè aquesta és una biblioteca patrimonial on tenim pergamins i incunables –el llibre més antic és una Bíblia del segle XIII– i fem restauració preventiva abans de derivar les obres a tallers professionals. També fem molt de préstec interbibliotecari, sobretot en l'àmbit català –uns 19.000 documents anuals, tot i que ens en demanen molt més que no pas demanem–, i ens encarreguem del dipòsit legal provincial, així que aquí ens entra molt de fons i no donem l'abast.”

Prat va entrar com auxiliar a la biblioteca, abans de d'anar a la Central de Biblioteques de Girona i després al Servei de Biblioteques, a Barcelona, per reincorporar-se després a la Rahola. “Buscar l'equilibri entre la biblioteca patrimonial i la biblioteca pública és una feina molt intensa que no sempre es veu. Avui en dia, les biblioteques són centres

M. Àngels Prat Masferrer, directora de la biblioteca Carles Rahola, a la sala 33 rpm, que es pot reservar per escoltar discos de vinil ■ QUIM PUIG

Les recomanacions

Illiada

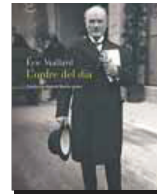
- Autor: Homer
- Editorial: La Magrana
- Traductor: Joan Alberich

■ A l'hora de triar un clàssic, M. Àngels Prat aposta primer per un clàssic entre els clàssics, la 'lliada', el poema èpic sobre la guerra de Troia atribuït a Homer (segle VIII aC) –“sempre m'ha encantat”, diu–, però, tot seguit, hi afegeix 'La plaça del Diamant' (1962), “una obra tan realista i tan onírica alhora, per tot el simbolisme dels coloms”.

L'ordre del dia

- Autor: Éric Vuillard
- Editorial: Ed. 62
- Traductor: Jordi Martín Lloret

■ El guanyador del Goncourt 2017 és el llibre que Prat està llegint quan l'entrevistem. “Vaig conèixer l'autor quan va venir a l'últim Mot i me'l va dedicar. A mi m'agrada molt la història i aquesta és una novel·la molt erudita sobre aspectes poc coneguts de la II Guerra Mundial.”

Últimas tardes con Teresa

- Autor: Juan Marsé
- Editorial: Seix Barral

■ “La vaig llegir amb 16 o 17 anys i em va impactar molt. Em va descobrir tot un món: el contrast entre el Carmel i les classes altes de Barcelona”, recorda Prat, cinèfila declarada, que no té un record tan bo de l'adaptació al cinema que es va fer el 1984 de la novel·la publicada el 1966.

culturals i espais de relació, més encara en un edifici com aquest en què tenim dos auditoris, una sala d'informàtica, una sala de formació, una sala de treball en grup i fins i tot un espai per escoltar discos de vinil, la sala 33 rpm”, explica aquesta gran melòmana, fan declarada de The Velvet Underground, Ella Fitzgerald i Mayte Martín, en aquest acollidor espai que va néixer de la voluntat d'alguns membres de l'equip –“tenim gent molt jove i proactiva”– per promoure-hi els llibres

sobre música i altres iniciatives que compensin la devaluació del CD com a format de préstec.

En aquesta biblioteca, que rep una mitjana de 993 usuaris diaris –obre de dilluns a dissabte i, segons Prat, els demanen molt que obrin “tot el cap de setmana”–, hi ha molt de moviment: 14 clubs de lectura que “tenen molt d'èxit, amb moltes més dones en els de narrativa i alguns homes més quan es tracta de filosofia”, exposicions molt variades –ara mateix, una sobre l'escena

musical valenciana– i una mostra del seu fons patrimonial, que es va renovant a l'espai La Perla, i la cessió d'espais gratuïta a entitats per fer-hi tota mena d'actes. Seu oficial del festival literari Mot, la Rahola col·labora també en altres iniciatives amb l'Institut d'Estudis Gironins, l'associació Filosofia, ara, la Universitat de Girona i entitats del barri. La gestió diària de la biblioteca no deixa a la seva directora gaire temps per llegir. Ja tindrà més temps per fer-ho quan es jubili. ■

Un fons únic i un còmic propi

■ La Biblioteca Lambert Mata de Ripoll es va crear a partir del gran fons donat per aquest bibliòfil

■ “La biblioteca ha de ser un lloc obert per a tots els ripollesos i ripolleses”, diu la seva directora

■ Un dels usuaris habituals és el dibuixant Jan, que va fer un còmic de Superlópez situat a la biblioteca

Xavier Castellón

Ripoll

La biblioteca pública de Ripoll es diu Lambert Mata, en honor a aquest destacat bibliòfil d'origens ripollesos, que el dia abans de morir a Barcelona sense descendència, el 1931, va testar a favor de l'hospital municipal de Ripoll perquè fos l'hereu universal de tots els seus béns, inclosa la seva important col·lecció de pergamins, incunables i altres joies bibliòfiles. El fons Lambert Mata es va distribuir provisionalment entre diverses dependències, fins que el 1963 es va inaugurar la biblioteca que porta el seu nom, gairebé davant per davant de la seu que ocupa actualment, des del 2009: un imponent edifici de 1.800 metres quadrats distribuïts en dues plantes—400 m² són magatzems—, una superfície superior a la que li correspondria segons els estàndards de les biblioteques públiques, justament per poder acollir i preservar en condicions el fons Lambert Mata: 12 incunables, 30 pergamins, 3.000 llibres d'entre els segles XV i XVIII, 28.000 volums del segle XIX, 8.000 del segle XX, etc. Entre les joies d'aquest fons, tal com ho explica amb un legítim orgull la seva directora, Montserrat Guix Anfruns (Ripoll, 1973), hi ha el manuscrit de *La fugida a Egipte* (1893), de Jacint Verdaguer, i cartes que va enviar al seu pare quan va començar a viatjar a Cuba. També hi ha una *Celestina* del 1543, l'única que s'ha trobat d'aquest any, i una de les últimes Constitucions de Catalunya (1706).

Montserrat Guix dirigeix la Biblioteca Lambert Mata des del 2012. Hi va començar a treballar el 1996, al principi només els dissabtes, i des del 1998 ja a jornada completa. Però la seva relació amb la biblioteca ve de molt abans: “Des de petita anava de visita a la biblioteca i em feia molta gràcia ser bibliotecària, perquè m'agradava molt llegir i m'apassionava aquella feina tan maca. Vaig estudiar biblioteconomia a la UB i em vaig llicenciar en documentació a la UOC. Realment, aquesta és una feina preciosa, sobretot en una biblioteca pública en què et relaciones amb molts tipus de públics, i més encara en una biblioteca com la nostra, amb un fons antic tan important”, explica Guix, que té molt clar, com tot el seu equip, que “la biblioteca ha de ser un lloc obert per a tots els ripollesos i ripolleses”. La Lambert Mata rep diàriament uns 300 usuaris i posa a la seva disposició un important programa d'activitats: dos clubs de lectura infantils i un per a adults, ho-

Montserrat Guix Anfruns, a la biblioteca, entre 'La llavor de la memòria' i el mural de Carme Solé Vendrell ■ MANEL LLADÓ

Les recomanacions

La tragèdia de cal Pere Llarg

■ Autor: Eduard Girbal Jaume
■ Editorial: Edicions de 1984

■ “Eduard Girbal Jaume (Girona, 1881-1947) va passar una mica desapercebut. Se'l va ignorar força perquè no va voler seguir la normativa de Fabra i també perquè escrivia drames rurals i tragèdies una mica fortes, però Josep Pla el cita com un gran autor.”

Guanyaràs una mar llisa

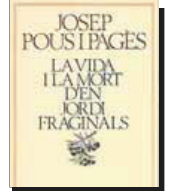
■ Autor: Miquel Martí i Serra
■ Editorial: Ed. del Periscopi

■ “M'encanta el vocabulari tan ric que utilitza, amb paraules que deia la meva àvia i que em transporten a la meva infància. Reivindica la Catalunya d'abans, coses que s'han perdut amb el turisme, i ho fa d'una manera molt tendra, tant a ‘La dreuera’ com en aquest llibre.”

La vida i la mort d'en Jordi Fragonals

■ Autor: Josep Pous i Pagès
■ Editorial: Ed. 62

■ “M'interessen molt els drames rurals, potser perquè jo soc de pagès, d'una masia que es diu Can Rogai. Va ser el primer llibre que vaig regalar per Sant Jordi i un dels primers llibres que em van fer plorar. M'agraden els llibres que em remouen.”

res del conte, exposicions d'artistes locals, les sessions *Parlem de cinema*, presentacions de llibres, xerrades, etc. “Som un centre cultural i un lloc de trobada”, diu Guix, que és membre del grup CLER, de promoció de la literatura infantil a les biblioteques, i li agraden els àlbums il·lustrats i els llibres d'artistes.

El fons Lambert Mata ha atret a la biblioteca investigadors nacionals i estrangers, que també poden consultar-lo per internet a través del repositori documental Regira

de la Diputació de Girona. “Cada any anem digitalitzant part del fons. Ja estan digitalitzats els manuscrits i els llibres entre els segles XV i XVIII, i ara comencem els del segle XIX, però no farem els que ja es troben en altres repositoris.”

Entre els usuaris habituals de la biblioteca, hi ha el dibuixant Juan López Fernández, *Jan*, el creador del peculiar superheroi de còmic Superlópez. De fet, Jan va ambientar a la Lambert Mata una de les últimes aventures de Superlópez, *El*

secreto de la biblioteca (2019), que es pot trobar amb altres de les seves obres en un “raconet” permanent, molt a prop de dues obres d'art: un mural pintat per Carme Solé Vendrell, inaugurat el Sant Jordi passat, i la instal·lació *La llavor de la memòria*, de Quim Falcó i Txell Templeque, que es va inaugurar el 2013 a la plaça de la Lira, per la capitalitat cultural de Ripoll, i està formada per ampolletes en què els veïns i veïnes van deixar escrits els seus records del Ripoll d'abans. ■

Llibres per a un món canviant

■ La Biblioteca Pública de Tarragona es va crear el 1846 per custodiar els fons de Poblet i Santes Creus

■ Disposa de la principal col·lecció del Servei de Biblioteques del Front, amb els llibres del front d'Aragó

■ És una de les biblioteques amb la quantitat de préstecs més elevada de Catalunya

Carina Filella

Tarragona

Fa catorze anys que és la directora de la Biblioteca Pública de Tarragona, però hi va començar a treballar l'any 1989. "Són molts anys. D'alguna manera, l'experiència i el món han canviat", assenyala Dolors Saumell, que està al capdavant del principal centre bibliotecari de les comarques de Tarragona. Una institució històrica, creada el 1846, arran de les desamortitzacions eclesiàstiques, amb la finalitat de custodiar i conservar els fons bibliogràfics dels monestirs de Santes Creus, Poblet i altres ordes de la demarcació de Tarragona. El món ha canviat, diu, però les biblioteques s'han anat balancejant al mateix ritme, o una passa més enllà. "[Dels anys vuitanta cap aquí] les biblioteques hem anat obrint-nos, hem sabut connectar més i millor amb els ciutadans", de manera que actualment passen per aquesta biblioteca al voltant de 700 usuaris al dia, des de persones grans que hi van a llegir els diaris i persones sense sostre que hi van a fullejar revistes o a connectar-se a internet fins a persones culturalment molt formades: "Venen persones de diferents segments, evidentment amb molt públic infantil i familiar, perquè des de petits es relacionen amb aquest entorn, per llegir, tocar llibres, participar en activitats, tallers, clubs de lectura; des de ben petits, de manera gratuïta i d'una manera que també vol ser inclusiva, poden tenir com a lloc de referència la biblioteca". "I això —explica Saumell— ens enriqueix com a biblioteca i també com a projecció de societat."

"És important que la biblioteca sigui un recurs cultural, un gran recurs per trobar tant aquella informació com aquella lectura que ens ajuda i que ens permet gaudir de literatura en tots els sentits", explica Saumell, que destaca que recentment ha implantat la tecnologia RFID, que substitueix els codis de barres per xips i lectors per radiofreqüència i que fa més còmode l'autoprèstec. De fet, la de Tarragona és una de les biblioteques amb la quantitat de préstecs més elevada de Catalunya: "En tenim uns 700 al dia, sense comptar-hi els digitals", assegura Saumell, que també reconeix que el préstec interbibliotecari és molt elevat a tot Catalunya. El seu fons compta amb uns 250.000 volums. Una part important són els fons patrimonials antics. Per exemple, disposa d'una col·lecció única de manuscrits d'entre els segles XI i XVIII que tenen el seu origen en l'escriptori i la biblioteca del mones-

Dolors Saumell, entre les prestatgeries de llibres de la Biblioteca Pública de Tarragona, al carrer Fortuny ■ ORIOL DURAN

Les recomanacions

Metamorfosis

■ Autor: Ovidi

■ Editorial:

Col·lecció Bernat

Metge

■ Traductores:

Adela Maria Trepal i Anna M. de

Saavedra

■ 'Metamorfosis', escrit al segle I, és complex. "Potser no l'hauria entès sense l'ajuda d'un club de lectura." Però "quan veus la vigència de tot el món que descriu", esdevé un llibre clàssic de capçalera.

Ofert a les mans, el paradís crema

■ Autor: Pol

Guasch

■ Editorial:

Anagrama

■ A l'hora de triar una novetat, Dolors Saumell es decanta per la darrera novel·la de Pol Guasch, un autor de Tarragona, jove, "amb una trajectòria curta però que ha estat un (boom)". És una novel·la sobre l'amistat en un món abocat al col·lapse.

Camí de sirga

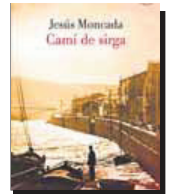
■ Autor: Jesús

Moncada

■ Editorial:

Edicions 62

■ 'Camí de sirga', de Jesús Moncada, publicat per primer cop el 1988, és el llibre de la seva vida. "Em va marcar molt, per la descripció i la profunditat amb què recrea Mequinensa, la vila que va quedar enfonsada sota les aigües del pantà de Ribarroja. "És un llibre que em va colpir", afirma la bibliotecària tarragonina.

tir de Santes Creus. I conserva, procedent de Poblet, 300 manuscrits i 400 volums de la biblioteca del virrei Pere Antoni d'Aragó. I un altre dels seus fons singulars és la col·lecció de llibres del Servei de Biblioteques del Front: "Tenim una de les col·leccions més potents de Catalunya, que correspon als llibres que van anar al front d'Aragó; molts són llibres dels anys vint i trenta, quan hi va haver un creixement de l'edició en català", explica Saumell.

Però, en aquest món canviant,

del que es tracta, més enllà dels fons antics, és de procurar mantenir les col·leccions actualitzades, i que també tinguin una mirada cap al territori que les bressola: "Com que la biblioteca és del segle XIX, hem acumulat molts volums a la col·lecció d'història local i apleguem pràcticament tots els llibres i materials amb producció a Tarragona i comarques."

Els clubs de lectura "són fonamentals per socialitzar la lectura": "Les bibliotecàries tenim unes col·-

leccions, però també la necessitat de difondre-les i que arribin a tothom." Per això, l'oferta d'activitats virtuals és, cada cop més, indispensable, reconeix.

La biblioteca —propietat de l'Estat i gestionada per la Generalitat— fa dècades que està pendent del trasllat a una seu més gran, i sembla que la darrera opció és el complex de la Tabacalera. Hi ha una comissió interadministrativa que estudia les possibles opcions, però no hi ha res concretat, encara. ■

Filla de la Mancomunitat

■ La Carles Cardó de Valls és hereva de la primera biblioteca creada per la Mancomunitat de Catalunya

■ Actualment pren el nom de l'escriptor i eclesiàstic Carles Cardó, ideòleg del moviment catalanista

■ D'àmbit comarcal, l'equipament té un fons de més de 58.000 volums i rep uns 6.000 usuaris al mes

Carina Filella

Valls

"De ben petita ja llegia tot allò que em queia a les mans, era lectora assídua de la biblioteca pública i, quan jugàvem a botigues, en comptes de vendre fruites i verdures, amb la meua germana, veníem llibres de la biblioteca familiar." Per Marina Blàvia, directora de la Biblioteca Carles Cardó de Valls, estudiar biblioteconomia "només va ser un esglaió més" de la passió pels llibres.

Va començar com a bibliotecària a Valls l'any 1983, i n'és la directora des del 1986, és a dir, fa 38 anys. Tota una experiència que ha posat al servei d'una biblioteca, la Carles Cardó, que és hereva de la primera biblioteca popular creada per la Mancomunitat de Catalunya, l'any 1918, en un edifici situat al capdamunt del passeig dels Caputxins de Valls, obra de l'arquitecte Lluís Planas, i que respon plenament a la ideologia noucentista que defineix les biblioteques com a temples de cultura. Actualment, però, la biblioteca es troba en un altre emplaçament. "Efectivament, amb el pas dels anys, aquell edifici va anar quedant petit, així que l'any 1995 el fons es va traslladar inicialment al que aleshores era la Casa de Cultura, i el 2014, a l'actual edifici construït *ex professo* per donar-hi cabuda", i que es troba al número 2 del carrer de Sant Pere. Per tant, l'equipament nou té només deu anys. I va prendre el nom de Carles Cardó (Valls, 1884-1958), que va ser eclesiàstic i escriptor, canonge de la seu de Barcelona i un pensador humanista influent. En el camp polític, va ser un ideòleg del moviment catalanista.

La biblioteca és comarcal. "Per aquesta raó, conserva un important fons documental relacionat amb la comarca" de l'Alt Camp, explica Blàvia. Per les seves instal·lacions, hi passen uns 6.000 usuaris mensuals. Hi ha tants gustos literaris i necessitats culturals com persones al món, però sí que hi ha uns llibres més demanats que d'altres. Quins llibres demanen més a la biblioteca vallencs? "Sobretot, literatura d'evasió, tant per a adults com per a infants: novel·les d'adults, manga i altres llibres infantils i juvenils, revistes...", explica Blàvia, que hi afegeix: "També són molt consultats els temaris per preparar exàmens i oposicions, els llibres d'aprenentatge de llengües i, en època de vacances, les guies de viatges." El fons de la Carles Cardó és de tipus generalista. Blàvia explica que consta de dues grans seccions: d'adults i infantil, i inclou di-

Marina Blàvia, directora de la Biblioteca Carles Cardó de Valls, fa 41 anys que és bibliotecària ■ ORIOL DURAN

versos suports: llibres, publicacions periòdiques i material audiovisual. "En acabar l'any 2023 el formaven més de 58.000 volums", indica.

"Gràcies a la inversió municipal i a les subvencions, s'actualitza contínuament, i procurem adquirir també obres que, per la seva condició i cost, no són fàcilment accessibles per a la majoria de lectors", explica la directora. "Ara bé, la joia de la corona són les obres que integren la col·lecció local: des de l'any 1918, recollim totes aquelles publicacions relacionades amb la comarca de l'Alt Camp, ja sigui per temàtica, ja sigui perquè l'autor n'és fill. Es tracta d'un fons important i força consultat."

Solen ser un espai silenciós i de calma, però Blàvia, després de tants anys al capdavant d'una bi-

blioteca, també ha viscut algunes anècdotes i situacions estranyes. "Com en tot lloc públic, sovint es produeixen situacions còmiques o xocants: des d'una persona que venia amb una bombona de butà i es queixava perquè no li cabia a l'armariet fins a un jove estudiant d'institut molt amoïnada perquè havia de fer un treball, però no sabia a quina gran figura històrica havia clavat a la creu..." Sort dels llibres, que ben segur que li devien ésser vairs tots els dubtes.

Quan li hem demanat que triés tres llibres (un de clàssic, una novel·la i el llibre de la seva vida), la reacció ha estat: "Només tres?" Per això, a l'hora de recomanar els tres títols, avisa que s'ha basat en el criteri dels membres del Club de Lectura de la biblioteca. ■

Les recomanacions

Ànima

- Autor: Wajdi Mouawad
- Editorial: Periscopi
- Traductor: Anna Casassas

■ Marina Blàvia tria un clàssic, en aquest cas, contemporani: 'Ànima', de Wajdi Mouawad (l'autor de l'acclamada obra de teatre 'Incendis'). És "una novel·la impactant, tant pel fons com per la forma", a parer de la directora de la Biblioteca Carles Cardó. L'obra té com a protagonista Wahhch Debch, un home a qui li acaben d'assassinar la dona. És el punt de partida cap a la recerca de l'ànima.

La distància que ens separa

- Autora: Maggie O'Farrell
- Editorial: L'Altra
- Traductor: Alexandre Gombau

■ De la irlandesa Maggie O'Farrell, tria aquest títol o qualsevol altre. "La que sigui, totes són molt bones. Pot ser 'La distància que ens separa' (que explica com els canvia la vida quan es troben el Jake i la Stella), com podria ser 'El retrat de matrimoni', que ens transporta a la Itàlia del segle XVI, o 'Hamnet', en què explica una història shakespeariana."

La plaça del Diamant

- Autora: Mercè Rodoreda
- Editorial: Club Editor

■ "El llibre de la meua vida: quan tenia 12 o 13 anys vaig llegir la primera obra amb la qual vaig tenir la sensació que allò era realment literatura: 'La plaça del Diamant', de Mercè Rodoreda", explica Marina Blàvia. Publicada per primer cop l'any 1962, i traduïda a més de trenta llengües, aquesta història centrada en el personatge de la Colometa és un clàssic de la literatura catalana de postguerra.

Un cel obert al món de la lectura

■ La Biblioteca Pública de Lleida (BPL) es continua reformant per adaptar-se als nous temps

■ La directora ha vist com ha passat de ser "com un supermercat" a esdevenir un lloc acollidor i un punt de trobada

■ A Antonia Capdevila, el que més li agrada de la feina és prescriure llibres i el contacte amb el públic

Jordi Camps i Linnell

Lleida

Situada al bell mig de la ciutat, en un dels epicentres, la Biblioteca Pública de Lleida (BPL) és un dels pals de paller culturals i socials de la capital del Segrià. Les seves portes estan obertes a la ciutadania i a tot aquell qui ho vulgui, i això l'ha convertit en un punt de trobada que rep una mitjana de 800 persones diàries, amb pics de més d'un miler d'usuaris els dies forts.

Creada el 1842, o sigui, fa ja 182 anys, en l'època de la desamortització de Mendizábal, aquesta majestuosa biblioteca, que és de titularitat estatal i gestionada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i que presta serveis de biblioteca municipal, comarcal i provincial, no para de transformar-se per adaptar-se als nous temps.

I no són pocs canvis, com explica la seva directora, Antonia Capdevila, mentre ens mostra orgullosament la nova secció reformada dedicada a la cultura, que ocupa una ala de l'edifici i és plena de cubicles i sales insonoritzades per estudiar o fer-hi consultes—hi ha uns 670 llocs per treballar— que donen a l'immens pati interior il·luminat de manera natural per un gran celobert.

De fet, l'actual biblioteca ara té aquesta funció pública, però fa molt temps aquest enorme edifici d'aparença fornida i pesant des de l'exterior, però tan acollidor i diàfan a l'interior, va ser la Casa de la Maternitat fins als anys noranta. Abans, la biblioteca va estar ubicada a l'edifici del Roser i a la Casa de Cultura. Ara, tot està pensat per promocionar la lectura, recopilar i difondre la creació local, vetllar per la conservació del patrimoni bibliogràfic—més de 300.000 documents i un gran fons patrimonial amb documents a partir del segle XV— i col·laborar amb els agents culturals i socials de la ciutat. "Som un lloc d'acollida. A les biblioteques ningú et pregunta que fas ni per què vens: tu hi entres i fas. I si necessites quelcom, aquí ens tens", reivindica Capdevila, que entre moltes xifres que ens facilita ens quedem admirats per la gran quantitat d'activitats que fan, al voltant de 465 l'any, amb dinou clubs de lectura inclosos per a totes les edats i gustos.

Antonia Capdevila, que ens anuncia que li queda poc temps per jubilar-se, explica que va començar a treballar com a bibliotecària l'any 1982. Prèviament, va escollir fer els estudis de biblioteconomia perquè li agradava el món dels llibres. "Tot i que la feina real és molt dife-

Antonia Capdevila, amb el pati al fons il·luminat pel gran celobert ■ MANEL LLADÓ

Les recomanacions

Cien años de soledad

■ Autor: Gabriel García Márquez
■ Editorial: Debolsillo

■ És el llibre clàssic que més l'ha marcat, una obra que no es cansa mai de llegir i rellegir. Quan ho va fer per primera vegada, va trobar que era una lectura diferent de totes les que havia llegit fins llavors. "Em va enganxar per com estava escrit, el vocabulari, el món que descrivia i la trama", destaca.

Lo mig del món

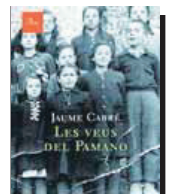
■ Autora: Roser Vernet
■ Editorial: Club Editor, 2023

■ D'entre les novetats que s'han publicat recentment, recomana aquest llibre: "Descriu amb un llenguatge evocador un paisatge que he viscut." També perquè li ha fet recordar unes paraules que ara no s'utilitzen però que sentien a casa seva quan eren petits. "Són reflexions de vida", assenjala.

Les veus del Pamano

■ Autora: Jaume Cabré
■ Editorial: Proa, 2010

■ Aquest és el llibre de la seva vida: "La postguerra, els maquis, la microsocietat dels pobles petits, descobrir què era tot allò que a les nostres cases mai es comentava, aquell silenci sobre els anys de guerra i postguerra. Tractava sobre gent propera, però no tothom ho havia viscut de la mateixa manera."

rent de com me l'havia imaginat", reconeix. "Això sí, crec que la vaig encertar", diu amb un somriure.

D'aquesta feina vocacional, el que més li agrada és l'atenció als usuaris; és per això que sempre vol intentar ser propera amb tothom. Així mateix, per compaginar la tasca més organitzativa i administrativa, no ha deixat de coordinar un club de lectura, que li permet prescriure llibres i alhora mantenir el contacte directe amb

els lectors. Li preguntem què és el que més ha canviat des que es dedica a aquesta feina, i ens respon que "moltes coses", però sobretot que actualment es registra una estada més llarga dels usuaris a la biblioteca. "Abans érem més com un supermercat." D'aquí ve aquest afany de renovació de les infraestructures de les biblioteques com un espai on l'usuari se senti benvingut i que el convidi a quedar-s'hi tant temps com vulgui, ens aclareix.

"Amb què et quedaries de tots aquests anys?", li preguntem. Ella ho té clar: "El fet de conèixer tres generacions d'una mateixa família que fan ús de la biblioteca: avis que vaig conèixer de joves; després, com a pares, i que ara venen amb els nets." És el pas del temps, llei de vida. Ella ben segur que hi continuarà participant, encara que sigui com a usuària, quan ja s'hagi guanyat disfrutar de més temps lliure. ■

Un tresor que es comparteix

■ La biblioteca té una vocació social i integradora envers la complexitat demogràfica de Guissona

■ La directora ha treballat per fer d'aquest centre cultural i d'oci un equipament que trenca estereotips

■ El català és la llengua comuna amb la qual s'entenen les desenes de nacionalitats que hi passen

Jordi Camps i Linnell

Guissona

Pilar Lapuerta Allande viu i es desvia per la biblioteca del seu poble, Guissona. Tot i que ella és originària de la Garriga, ha passat bona part del seu temps treballant per construir el que és indubtablement l'emblema cultural, social, formatiu, d'oci i eina integradora d'aquest municipi lleidatà reconegudament particular, sobretot en clau demogràfica, seguint les passes del principal motor econòmic, la fàbrica de l'empresa BonÀrea.

El primer que fa és regalar-nos un petit llibret informatiu que recull els serveis que ofereix la biblioteca i un pla per descobrir "el tresor" que, segons indica, s'hi amaga a l'interior: descobrir (acollida, préstec i informació), informar (diaris i revistes), emocionar (cinema i música), jugar (àrea infantil i juvenil), sentir (sala polivalent per a conferències, exposicions i activitats), conèixer (el fons), parlar (terassa per disfrutar de l'aire lliure), saber (informació i referència), consultar (espai multimèdia) i aprendre (aula per a tallers i cursos). Un seguit de claus que indiquen que l'esperit de la gent és realment el que amaga aquest equipament, inaugurat el 2010 tal com està concebut ara.

L'ànima del projecte és la Pilar, que, amb vocació, dedicació i "fent molts equilibris", i amb el suport de dues bibliotecàries més, manté ben greixada aquesta autèntica maquinària d'integració que tan enriqueix la població. Com ens explica, no els resulta gens fàcil. S'ha de tenir en compte no només que el poble ha crescut en poc temps de 3.000 a més de 8.000 habitants, sinó també que a Guissona conviuen unes 52 nacionalitats o, el que és el mateix, més de 50 llengües, en una població que ja és majoritàriament immigrada.

Davant d'això, un es pregunta: "I com s'ho fan per oferir als usuaris de la biblioteca lectures en tantes llengües diferents i quina mena de fons incorporen?" Taxativament, i amb un sentit comú espaterrant, la Pilar ens diu que tot ho tenen en català, "és clar". En primer lloc, per tema pressupostari: "No es pot tenir content tothom." En segon lloc, "perquè el català és la nostra llengua i és amb aquesta llengua que cinc nens de cinc procedències i cinc cultures diferents es comuniquen i s'entenen. Doncs nosaltres també, per no discriminar ningú. No volem que es creïn guetos", exposa aquesta dona. Si algú no l'entén, però, que no es preocupi, que

Pilar Lapuerta, la directora d'aquest equipament que esdevé una eina fonamental per a la integració, l'aprenentatge i la cultura del municipi ■ MANEL LLADÓ

la Pilar sempre va amb el mòbil a la mà i sap fer anar el traductor.

Sobre la importància de la biblioteca en aquest poble, ens comenta que quan arriba gent nova el primer que fan des del mateix ajuntament és portar-los a la biblioteca. "Aquest és el punt de referència, abans que el mateix consistori, que la gent té clar que està més centrat a fer tràmits administratius. Aquí els volem fer sentir bé, posar-los les coses fàcils, som un poble acollidor." És com fer vestits a mida i diu que als nous vinguts els agrada que els facin sentir importants. "I així ho fem", indica. Per ser una biblioteca de poble, tenen comptabilitzades una mitjana de 300 visites diàries, en bona part escolars als matins.

Pilar Lapuerta fa 35 anys que exerceix de bibliotecària. S'ha dedicat a aquest ofici perquè li agrada dels llibres i el tracte amb la

gent. Troba apassionant la convivència i considera que cada dia és un aprenentatge. I, sobretot, li fa molta il·lusió que els nens parlin en català. "Això m'emociona", confessa. Més greu li sap saber que això passa fins que arriben a l'edat adulta, perquè té entès que quan treballen en llocs com la fàbrica la majoria es relacionen en castellà. Però això no és a les seves mans.

La biblioteca compleix sobradament les funcions pròpies establertes per la Unesco de tenir cura i intervenir en el teixit social i cultural del lloc on es troba, formant no només lectors, sinó ciutadans culturalment actius i autònoms. Nosaltres, que només hi hem fet una visita, ja hem palpat que a dins desapareixen els tòpics, els orígens, les ideologies i els estereotips. Un tresor amagat? A Guissona fa temps que en comparteixen la riquesa. ■

Les recomanacions

L'educació sentimental

- Autora: Gustave Flaubert
- Editorial: Destino
- Traducció: Carlota Gurt

■ Com a llibre clàssic, a la Pilar li agrada recomanar aquesta obra de maduresa de l'autor francès que recorre la inquieta vida amorosa i social del protagonista durant una trentena d'anys al París de mitjan segle XIX. Mostra una visió crítica dels arquetips socials retratats, amb què configura una vasta i incisiva panoràmica de la seva època.

El cercle de dones de la senyora Tan

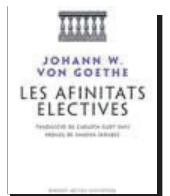
- Autora: Lisa See
- Editorial: Univers Llibres
- Traducció: Esther Roig

■ Aquesta nova obra de l'autora de 'L'illa de les dones del mar' és el llibre que pensa recomanar com a novetat. En destaca la meravellosa història d'amor i d'amistat que narra, inspirada en la figura de Tan Yunxian, una metgessa xinesa del segle XV. A més de la relació que estableix amb una llevadora, destaca com fa èmfasi en el valor de l'educació.

Les afinitats electives

- Autora: Johann W. von Goethe
- Editorial: Bernat Metge Universal
- Traducció: Carlota Gurt

■ Si ha d'escollir un llibre que l'hagi marcat, no dubta a triar aquest, publicat l'any 1809 i que, en clau filosòfica, és el seu referent. "Quan el vaig llegir fa anys, em va remoure i em va fer escriure una llibreta sencera d'apunts i comentaris." Tracta sobre una parella que viu feliçment aïllada i decideix acollir dues persones que alteren els seus costums.